



Parashat Vayechi **A Last Request** **Rabbi Shai Finkelstein**

בראשית פרק נ פסוקים כד-כו

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וְאֱלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד
אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהֶעֱלֶתֶם אֶת-עַצְמֹתַי מִזֶּה: וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן-מָאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחְנֹטוּ אוֹתוֹ וַיִּישָׂם
בְּאֲרוֹן בְּמִצְרַיִם:

בכור שור על בראשית נ פסוק כד

פקד יפקד. אלהים ולא השביע אליהם מיד כמו שעשה יעקב לו לפי שאין ספק בידם.

העמק דבר על בראשית נ פסוק כד

אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם. נחמם שלא ידאגו במותו על פרנסה. ומי יכלכלם אחריו. ומש"ה אמר שהקב"ה יפקוד אותם בימי הגלות ויהיו נזכרים לפרנסם. וגם לבסוף והעלה וגו'. וישבע יוסף וגו'. באשר היו כמו משועבדים לו לגמלו על הטוב שעשה עמהם. ע"כ הי' מועיל מה שהשיעם בע"כ. גם לדורות מאוחרים משום דכל הדורות מחויבים לגמול טובה ליוסף. ע"ז שהטיב לאביהם. ובמכילתא פ' בשלח תני' כי השבע השביע אותם שישביעו לבניהם וע' מ"ש שם.

רבנו בחי

וישבע יוסף את בני ישראל. היה הכתוב ראוי לומר וישבע יוסף את אחיו אלא מלמד שהשביע לכל מי שהוא מבני ישראל ואפילו העתידים להיות ואמר להם פקד יפקד אלהים אתכם, ולכך השתדל משה רבינו ע"ה שהעלה את עצמותיו וחשש לשבועתו של יוסף הוא שכתוב (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל, באר הכתוב כי מפני השבועה שהשביע את בני ישראל לקח הוא בעצמו כאלו יוסף השביעו בזה. והנה זכה יוסף שיעלה משה רבינו ע"ה את עצמותיו באוכלוסא הוא שכתוב (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, שהרי בידוע כי משפט הלויה בקבורתו של צדיק הוא באוכלוסא שהוא ששים רבוא, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל כנתינתה כך נטילתה מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא.

והעליתם את עצמותי מזה, מן המקום הזה, יש שפירשו כי כל שבט ושבט העלו עצמות השבטים כגון שתאמר שבט ראובן העלה עצמות ראובן אביהם, ושבט יהודה העלה עצמות יהודה אביהם וכן כל שבט ושבט.

מדרש תנחומא, בשלח ב:ה

דבר אחר: אמר להן: אבינו ירד פאן לרצוננו, ואני העליתי אותו בעל כרחו. משביעני עליכם, שממקום שגנבתיוני, לשם תחזירוני. וכן עשו שנאמר: ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם (יהושע כד, לב). פקד יפקד (בראשית נ, כד).

תנחומא בובר, שמות כא:

וילך משה ואהרן ויאספו וגו' (שמות ד כט). אמר להם כך אמר הקב"ה פקוד פקדתי אתכם, סימן היה לישראל כל גואל שיבא בסימן הזה פקוד פקדתי, הם יודעים שהוא גואל של אמת, שכן אמר להם יוסף, ואלהים פקוד יפקוד אתכם (בראשית נ כד), כיון שהזכיר להם פקוד יפקוד מיד ויאמן העם (שמות ד לא), אמרו להם משה ואהרן באו עמנו אצל פרעה, מיד קבלו עליהם זקני ישראל והלכו עמהם.

מלכים א פרק ב פסוקים א-יב

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיִּצֹו אֶת־שְׁלֹמֹה בְנוֹ לֵאמֹר: אֲנֹכִי הֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וַחֲזֹקָתָ וְהִי־יָתֵר לְאִישׁ: וְשִׁמְרָתָ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדֶרֶכְיוֹ לְשֹׁמֵר חֻקָּיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוּתָיו כַּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן תִּשְׁכִּיל אֶת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם:

לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ אֶת־דִּרְכָּם לְלַכֵּת לִפְנֵי בְּאֻמַּת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יָכֹרֶת לָךְ אִישׁ מֵעַל כֶּסֶּא יִשְׂרָאֵל: וְגַם אַתָּה יִדְעָתָ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשְׁנֵי־שָׂרֵי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יֵיתֵר וַיַּהַרְגֵם וַיִּשְׂם דְּמֵי־מִלְחָמָה בְּשֵׁלֶם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה בַּחֲגֹרְתוֹ אֲשֶׁר בְּמִתְּנֹו וּבִנְעָלוֹ אֲשֶׁר בְּרִגְלָיו: וְעֵשִׂיתָ כְּחֻקֹּתַי וְלֹא־תוֹרַדְתָּ שִׁיבְתוֹ בְּשֵׁלֶם שְׂאֵל: וְלִבִּי בְּרוּלִי הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה־חֹסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שְׁלֹחֶנְךָ כִּי־כֵן קָרְבוּ אֵלַי בְּבָרָחִי מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם אַחִיךָ: וְהָיָה עִמָּךְ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלָלְנִי קָלָלָה נְמָרְצָת בְּיוֹם לָכֶתִי מַחֲנִים וְהוּא־יֵרַד לְקִרְאָתִי הַיֵּרֶדֶן וְאַשְׁבַּע לוֹ בַּיהוָה לֵאמֹר אִם־אֲמִיתָךְ בַּחֲרָב: וְעַתָּה אֶל־תִּנְקְהוּ כִּי אִישׁ חָכָם אַתָּה וַיִּדְעָתָ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לוֹ וְהוֹרַדְתָּ אֶת־שִׁיבְתוֹ בְּדָם שְׂאוּל: וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּעִיר דָּוִד:

וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּחֲבֵרוֹן מָלַךְ שְׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים: וּשְׁלֹמֹה יָשָׁב עַל־כֶּסֶּא דָּוִד אָבִיו וַתִּכֵּן מַלְכּוֹ מְאֹד: